

Lytingsdalen NR (utv.)

Referanse:

Midteng, R. 2021. Naturverdier for lokalitet Lytingsdalen NR (utv.), registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2020. NaRIN faktaark. Asplan Viak. (Weblink til alle bildene fra lokaliteten: <https://biofokus.no/narin/?nid=7918>)

Referansedata

Fylke: Vestfold og Telemark
Kommune: Nissedal
H.o.h.: moh
Areal: 0 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2020
Inventør: REM
Vegetasjonzone: mellomboreal 70% nordboreal 25% sørboreal 5%
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Tilbudsområdet omfatter et areal på nærmere 25 km², her under fjell, vann og myr. Lokaliteten er registrert i august 2020 av Rein Midteng (Asplan Viak). Lokaliteten ligger vest for Nisser, i heiområdene mot Fyresdal kommune. Lokaliteten omfatter deler av dalføret som omkranser Lytingsvatnet samt deler av lisdene til Lytingsheia og Tjostolvsheii. I praksis består hele området av granittisk gneis. Helt unntaksvis finnes smale bånd av gabbro og amfibolitt. Det meste av området mangler løsmasser, mens i nedre deler av lisdene og dalbunner finnes en del morenemateriale, usammenhengende eller tynt dekke over berggrunnen. Det er avgrenset ett kjerneområde med verdi B-viktig av typen gammel lavlandsblandingsskog, utforming sørboreal gran-blandingsskog. Vegetasjonen preges totalt av fattige til intermedieære skog- og myrtyper. Blåbærgranskog, knausfurusog og røsslyng-blokkbærfurusog er dominerende vegetasjonstyper i skogen. Helt unntaksvis som på en mindre eskerrygg i Kilsdalen, finnes bærlyngfurusog. Det eneste unntaket fra dominans av fattig vegetasjon er KO 1 som har et jevnt innslag av krevende varmekjære eller kalkkrevende arter samt bærlyng og spisslønn. Her ble det gjort funn av arter som breiflangre, kranskonvall og myske. Ellers i området finnes bjørk spredt, mens osp og selje ble nesten ikke observert.

Skogen har "opprinnelig" vært furudominert, men de antatt siste to-tre hundre årene har grana vandret inn og gradvis overtatt dominansen, trolig forsterket av mindre skogbrann enn i tidligere tider og harde dimensjonshogster av furu med svekket foryngelse som resultat. Spredt i hele området ses gamle furustubber, men lite foryngelse av furu på de "bedre" bonitetene. Det meste av området domineres av yngre gammelskog, men det er også en del spredt innslag av yngre skog. Ingen steder ble det funnet biologisk gammel skog. Alder på herskende trær er 80-120 år gamle, basert på vurderinger av etter strukturelle parametere. Trærne er oftest spisse noe som tyder på fortsatt god høydevekst, og det er ytterst få trær som har flat krone med vridde grove greiner. Lokaliteten bærer preg av å ha blitt utsatt for harde plukkhogster opp gjennom århundrene, og unntaksvis også flatehogster. Det er svært lite dødved, og dette består enten av fåtallig spredt grov furugadd (keloelemeter) i partier noe vekk fra større vann, eller ferske vindfall. Mellomstadiet, dvs. ferske eller halvgamle furu, - og grangadd er totalt fraværende. Innslaget av liggende dødved er også i praksis helt fraværende, foruten fåtallig ferske vindfall. Det er mao. et totalt brudd i kontinuitet i både stående og liggende dødved. Fåtallige grove furustubber med brannspor viser på skogen som fantes før uthogstene av grovtømmer. Grunnet fattig boniteter er restaureringskvalitetene i området svært lave, og det vil ta mange hundre år før grov skog ev. vil finnes igjen i området. Skogen er også generelt veldig vindpåvirket, noe som også gjør utslag i lite lav på trærne. Det er gjort svært få funn av interessante og krevende arter. Mørk brannstubbelav (VU) ble funnet på gammel brent furustubbe, man mangler på nydannelse av brannsubstrat medfører at framtiden til arten i området er svært uvisst da arten vokser på gammelt kull og ingen nye skogbranner ble observert. Gubbeskjegg (NT) ble registrert ett sted.

Området scorer lav eller fraværende på de fleste parametere et område verdivurderes etter. Området er oppdelt i flere enheter med skog atskilt av fjellområder, eller så er kun øvre skogkledte deler av lisdene inkludert. Området vurderes ikke være verneverdig (-) og vil heller ikke tilføre noen kvaliteter til eksisterende reservat. Ingen rødlistede kjerneområder ble observert. KO 1 vurderes være for lite og delvis også for marginalt til at det kvalifiserer å være et naturreservat isolert sett. Området oppfyller ingen nasjonale eller regionale mangler i skogvernet.

Feltarbeid

Lokaliteten er registrert i august 2020 av Rein Midteng (Asplan Viak).

Tidspunkt og værets betydning

Været og tidspunktet for feltarbeid var tilfredsstillende med hensyn til kartlegging av organismegruppene karplanter, moser og lav. Tidspunktet var for tidlig for jord- og ettårige vedboende sopp. Men godt for flerårige vedboende sopp. Utpreget mangel på dødved og rike vegetasjonstyper medfører at potensialet for ev. funn av interessante sopp i området anses som svært lavt.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med frivillig skogvern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen og grunneiere. Tilbudsområdet omfatter et areal på nærmere 25 km², herunder fjell, vann og myr.

Tidligere undersøkelser

Det fantes ikke kjent data fra relevante naturfaglige registreringer i området. Unntaket var informasjon for KO1 ifra Fylkesmannen i Telemark sitt EDNA-register i fra 1989 som er grunnlaget for at denne lokaliteten fantes på naturbase. Eksisterende naturreservat ble undersøkt av Bjørn Moe på 80-tallet i forbindelse med nasjonale registreringer av verneverdig barskog.

Beliggenhet

Lokaliteten ligger vest for Nisser, i heiområdene mot Fyresdal kommune.

Naturgrunnlag

Topografi

Lokaliteten omfatter deler av dalføret som omkranser Lytingsvatnet samt deler av lisdene til Lytingsheia og Tjostolvsheii.

Geologi

I praksis består hele området av granittisk gneis. Helt unntaksvis finnes smale bånd av gabbro og amfibolitt. Det meste av området mangler løsmasser, mens i nedre deler av lisdene og dalbunner finnes en del morenemateriale, usammenhengende eller tynt dekke over berggrunnen. Sjeldent med stor tykkelse. Torv er vanlig i flattere og også i noe hellende terreng.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegetasjonssone: mellomboreal 70% nordboreal 25% sørboreal 5% .

Det meste av området ligger i mellomboreal sone, mens øvre deler ligger i nordboreal, og helt lokalt i sørøst finnes sørbo-real sone.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen preges totalt av fattige til intermediære skog- og myrtyper. Myrområdene består hovedsakelig av fattige bakkemyrer med rome og klokkeling som typiske arter. Blåbærgranskog, knausfurusog og røsslyng-blokkebærfurusog er dominerende vegetasjonstyper i skogen. Helt unntaksvis som på en mindre eskerrygg i Kilsdalen, finnes bærlyngfurusog. Skogen har "opprinnelig" vært furudominert, men de antatt siste to-tre hundre årene har grana vandret inn og gradvis overtatt dominansen, trolig forsterket av mindre skogbrann enn i tidligere tider og harde dimensjonshogster av furu med svekket foryngelse som resultat. Spredt i hele området ses gamle furustubber, men lite foryngelse av furu på de "bedre" bonitetene. Furu dominerer fortsatt på skrinn mark, mens barblandingskog finnes hvor skogen ennå ikke har fullstendig grandominans. Bjørk finnes spredt, mens osp og selje ble nesten ikke observert. Unntaket er i KO 1 hvor disse finnes, samt litt spisslønn og barlind.

Hele området domineres av nøysom vegetasjon. Det eneste unntaket er KO 1 som har et jevnt innslag av krevende varmekjære eller kalkkrevende arter. Her ble det gjort funn av arter som skogfiol, teiebær, markjordbær, breiflangre, kranskonvall, hengeaks, hvitbladistel, myske, korsed, legevintergrønn og liljekonvall.

Skogstruktur og påvirkning

Det meste av området domineres av yngre gammelskog, men det er også en del spredt innslag av yngre skog. Ingen steder ble det funnet biologisk gammel skog. Alder på herskende trær er 80-120 år gamle, basert på vurderinger av etterstrukturelle parametre. Trærne er oftest spisse, noe som tyder på fortsatt god høydevekst, og det er ytterst få trær som har flat krone med vridde grove greiner. Lokaliteten bærer preg av å ha blitt utsatt for harde plukkhogster opp gjennom århundrene, og stedvis også i nyere tid et fåtall trolige flatehogster. Det er svært lite dødved, og dette består enten av fåtallig spredt grov furugadd (keloelemeter) i partier noe vekk fra større vann, eller så er dette ferske vindfall. Mellomstadiet, dvs. ferske eller halvgamle furu, - og grangadd er i praksis totalt fraværende. Innslaget av liggende dødved er også i praksis helt fraværende, foruten fåtallige ferske vindfall. Det er mao. et totalt brudd i kontinuitet i både stående og liggende dødved. Fåtallige grove furustubber med gamle trolig flere hundre år gamle brannspor viser på skogen som fantes før uthogstene av grovtømmer. Grunnet fattig boniteter er restaureringskvalitetene i området svært lave, og det vil ta mange hundre år før grov skog ev. igjen vil finnes igjen i området. Skogen er også generelt veldig vindpåvirket, noe som også gjør utslag i lite hengelav på trærne.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Lytingsdalen NR (utv.). Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Myrbufjell

Naturtype: Gammel lavlandsblandingsskog - Sørboreal gran-blandingsskog
BMVERDI: B

Areal: 143daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 03.8.2020 av Rein Midteng, Asplan Viak, i forbindelse med naturfaglige registreringer av et areal tilbudt for frivillig vern av skog hvor Miljødirektoratet var oppdragsgiver. Metodikk for beskrivelse og verdsetting følger DN-håndbok 13, utkast

til faktaark versjon 2014. Rødlistekategorier for arter følger rødlista i fra 2015. Lokaliteten ble opprinnelig lagt inn i naturbase basert på Fylkesmannen i Telemark sitt EDNA-register.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter et areal med eldre skog i ei bratt sørøstvendt lside hvor det er til dels mye stein. Bergvegger finnes særlig i øvre deler av lokaliteten. Lokaliteten grenser i sør mot mer plukkhogstpåvirket skog, i nedkant mot hogstflater eller fattigere eldre skog, og mot vest og nord mot berg.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av gammel lavlandsblandingsskog, utforming sørboreal gran-blandingsskog. Svak lågurt, - lågurt, - blåbær, og bærlingsskog finnes og veksler i dominans på korte avstander. Vegetasjonstypene og tresammensetningen er veldig hetrogent distribuert, med gran, furu, bjørk, osp, selje, rogn samt litt spisslønn og barlind i tresjiktet. I følge fylkesmannen, finnes det også noe alm og lind innenfor eller ovenfor lokaliteten. Det er et jevnt innslag av krevende varmekjære eller kalkkrevende arter. Det ble det gjort funn avskogfiol, teiebær, markjordbær, breiflangre, kranskonvall, hengeaks, hvitbladtistel, myske, korsed, legevintergrønn og liljekonvall. Hvitsoleie skal tidligere være funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det finnes ikke tekniske inngrep innenfor lokaliteten. Skogen er eldre til halvgammel naturskog som tidligere har vært plukkhogd. Spredt finnes en del liggende dødved i ferske og midlere nedbrytningsstadier, og av alle overnevnte treslag. Eldre brannspor på gamle furustubber ble sett. Et par virkelig grove og gamle furuer ble sett, tydelig overstandere fra tidligere generasjoner.

Artsmangfold: Lokaliteten har kvaliteter for artsmangfoldet som er knyttet til eldre solvarm rik blandingsskog. Det er gjort funn av lungenever ett sted og det er potensial for funn av interessante insekter.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble sett.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som B-viktig da dette er en lokalitet med eldre hetrogen blandingsskog. Lokaliteten gis høy vekt på størrelse og rikhet, middels vekt på habitatkvalitet, påvirkning, samt middels vekt på artsmangfold.

Skjøtsel og hensyn: For å best mulig kunne ta vare på eksisterende naturverdier, samt å øke de, så må lokaliteten forvaltes urørt uten hogst og tekniske inngrep. Det er ikke skjøtelsbetinga verdier i lokaliteten.

'år' av 'navn', 'firma' i forbindelse med 'prosjekt'. Nyregistrert lokalitet/erstatte gammel lok (Husk å angi BN nummer fra naturbase for lokaliteter som skal erstattes). Gamle kilder oppgis, med litteraturreferanse, person og datoer for besøk. Henvisning til rødlistelister (anvendt utgave) og versjoner for faktaark som er benyttet ved verdsetting.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Grov beskrivelse av hvor lokaliteten ligger, spesielle forhold ved avgrensningen, brukes særlig der det grensene er diskutabile eller særlig viktige (store kvaliteter langs grensene) m.m., Naturgrunnlag kun dersom det er noe spesielt, dvs. ikke minst avvik fra det en bør forvente. Kan få inn alle poengene i fra en til tre setninger maks!

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Angivelse og eventuell problematisering av naturtype med tilhørende utforming(er). Oppgi NiN-natursystemtyper på grunnntypenivå. Rent vegetasjonsbeskrivende, trivielt artsmangfold (inkl. treslag) knyttes til hver grunnstype i dette kapitlet. Eventuell forekomst av rødlistede naturtyper angis her. Beskrivelse av skogstruktur skal ikke føres her.

Innledning: Lokaliteten er kartlagt 31.7.2020 av Rein Midteng, Asplan Viak, i forbindelse med naturfaglige registreringer av et areal tilbudt for frivillig vern av skog hvor Miljødirektoratet var oppdragsgiver. Metodikk for beskrivelse og verdsetting følger DN-håndbok 13, utkast til faktaark versjon 2014. Rødlistekategorier for arter følger rødlista i fra 2015. Arne Heggland gjorde registreringer i området på slutten av 90-tallet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter et areal med gammel granskog i bunnen av en høy bergvegg samt tilgrensende furudominert skog i et flatt noe småkollete terreng. Lokaliteten grenser i sør mot myr og fjell. I sørvest grenser den mot annen eldre, men mer hogstpåvirket skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av granskog, utforming gammel høyereliggende granskog, men det er også noe høyereliggende gammel furuskog. Blåbærgranskog er dominerende vegetasjonstype, men det finnes også knausfuruskog og noe fattigmyr. Ingen krevende karplanter ble funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det finnes ikke tekniske inngrep innenfor lokaliteten. Skogen er gammel og urskogs nær, og ingen hogstspor ble funnet i granskogen. Trolig er dette granurskog da det i tillegg til manglende hogstspor også finnes store mengder liggende dødved i alle nedbrytningsstadier samt mange biologisk gamle trær (overantatt over 200 år) opp mot 70 cm i brysthøydiameter. Furuskogen er også urskogs nær, og det ble kun i nedre deler sett to gamle hogstspor. Det er stor aldersspredning, og det er mange tydelig gamle trær, hvor de største er 70 cm i brysthøydiameter.

Artsmangfold: Lokaliteten har kvaliteter for artsmangfoldet som er knyttet til eldre gran, - og furuskog. Det er gjort funn av de nær truede (NT) artene rynkeskinn, rosenkjuke, svartsoneskjuke, gubbeskjegg samt furustokkjuke, kjøttkjuke og duftskinn.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble sett.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som A-svært viktig da dette er en lokalitet med urskogs nær skog, som trolig stedvis er urskog. Lokaliteten gis høy vekt på størrelse, skogtilstand, habitatkvalitet og påvirkning, samt middels vekt på artsmangfold.

Skjøtsel og hensyn: For å best mulig kunne ta vare på eksisterende naturverdier, samt å øke de, så må lokaliteten forvaltes urørt uten hogst og tekniske inngrep. Det er ikke skjøtelsbetinga verdier i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Beskrivelse av relevant informasjon om forhold rundt hevd, skogstruktur, fysiske inngrep m.v. Hvis mulig og relevant skal denne informasjonen, med særlig vekt på tilstandsvariabler, knyttes til beskrivelsessystemet i NiN. Spesiell menneskelig påvirkning bør konkretiseres (eksempelvis hva slags type avfall eller husdyr).

Artsmangfold: Informasjon om artsmangfold som medvirker direkte til verdien føres hit. Rødlistearter og andre forvaltningsmessig interessante arter oppgis. Eventuelle spesielle funn kan utdypes kort (antall, perspektiver på forekomst). Videre potensial for rødlistearter i relevante grupper vurderes.

Fremmede arter: Hvilke fremmede arter, samt hvor vanlig de er og opprinnelse (plantet, frøspredd mv) nevnes. Hvis ingen er påvist, så føres det også inn.

Del av helhetlig landskap: Den aktuelle lokalitetens funksjon for bevaring av denne naturtypen i området vurderes. Er lokaliteten en del av et nettverk med like eller liknende typer eller på annen måte kan sees i en større sammenheng, eller bør den i første rekke betraktes som en isolert forekomst? Dette er viktig informasjon for å kunne gjøre gode vurderinger om samlet belastning (jfr. § 10 nml) ved eventuelle inngrep.

Verdivurdering: Hvilke utslag på vektning for hver enkelt aktuell parameter oppgis, samt oppsummeres i henhold til oppgitte retningslinjer i en samlet lokalitetsverdi. Hvis det ut fra eget faglig skjønn vurderes korrekt å avvike fra denne verdien, så legges det deretter inn, med både en faglig begrunnelse på avviket samt synlig formulering av at dette er et avvik.

Skjøtsel og hensyn: Her skal miljøet og mangfoldet sin sårbarhet for ulike former for påvirkning (eller fravær av slike) oppgis, samt eventuelt konsekvenser av bestemte påvirkninger. NB! En skal formulere dette på en nøytral måte, og ikke som krav til bestemte forvaltningsformer (hva er best for naturverdiene, hva er mindre bra, ikke at en må eller skal gjøre slik og slik).

Artsmangfold

Det er gjort svært få funn av interessante og krevende arter. Mørk brannstubbela (VU) ble funnet på gammel brent furustubbe, man mangler på nydannelse av brannsubstrat medfører at framtiden til arten i området er uvisst. Gubbeskjegg (NT) ble registrert ett sted. Barlind (VU) finnes i KO 1 sammen med flere krevende karplanter og trær som feks kranskonvall, breiflangre og spisslønn.

Tabell: Artsfunn i Lytingsdalen NR (utv.). Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Karplanter	Epipactis helleborine	breiflangre		2	2
	Galium odoratum	myske		1	1
	Polygonatum verticillatum	kranskonvall		1	1
	Taxus baccata	barlind	VU	8	1 ₈
	Viburnum opulus	korsved		1	1
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT	1	1
	Lobaria pulmonaria	lungenever		1	1 ₁
Sopper	Carbonicola myrmecina	mørk brannstubbela	VU	1	1
	Phellinus viticola	hyllekjuka		1	1

Andre inngrep

Ei større kraftlinje finnes i området.

Vurdering og verdisetting

Området scorer lavt eller fraværende på de fleste parametre et område verddivurderes etter. Området er oppdelt i flere enheter med skog atskilt av fjellområder, eller beestående kun av de øvre deler av liseide. Området vurderes ikke være verneverdig (-) og vil heller ikke tilføre noen kvaliteter til eksisterende reservat. KO 1 vurderes være for lite og delvis også for marginalt til at det kvalifiserer å være et naturreservat isolert sett.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Lytingsdalen NR (utv.). Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapitlet.

Kjerneområde	Urørhet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Myrbufjell	***	*	*	**	**	*	***	**	***	**	*	-	-	**
Samlet vurdering	**	0	0	0	0	0	*	**	*	0	*	**	**	-

Mangeloppfyllelse

Området oppfylder ingen nasjonale eller regionale mangler i skogvernet.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Lytingsdalen NR (utv.).

Mangelnaturtyper: Ingen-lav mangeloppfyllelse

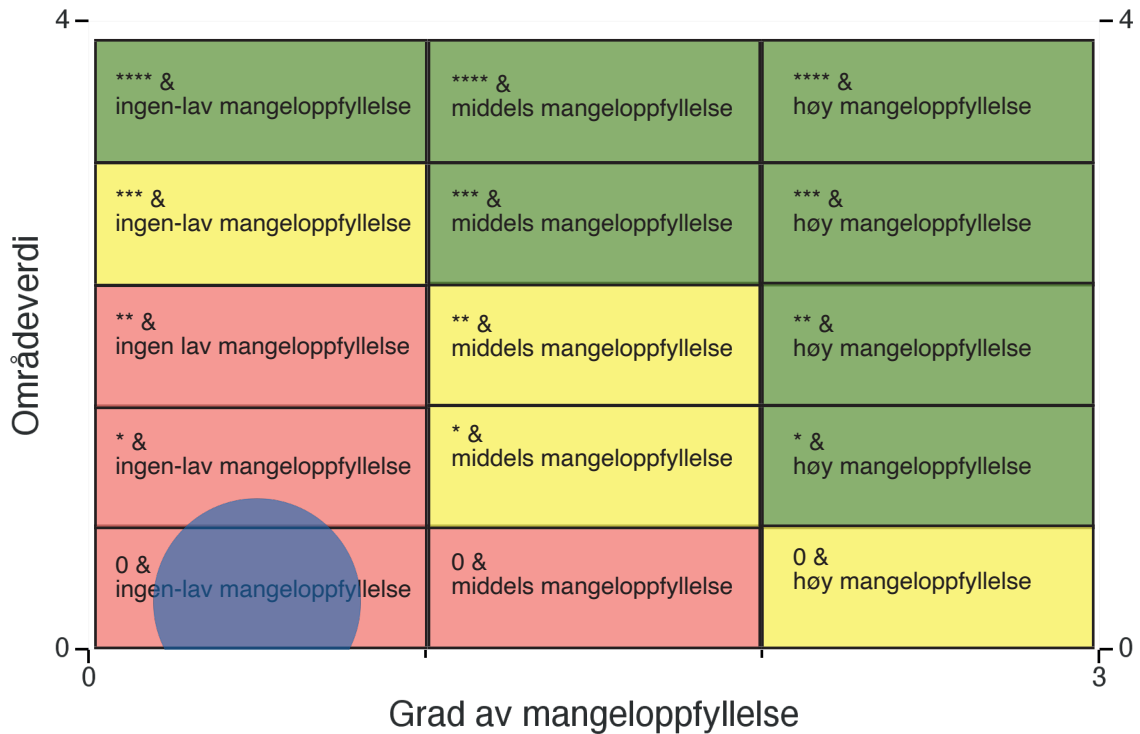
Generelle mangler (lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog): Ingen-lav mangeloppfyllelse

Restaurering- og utviklingspotensial: Ingen-lav mangeloppfyllelse

Storområdekvaliteter: Ingen-lav mangeloppfyllelse

Samlet mangeloppfyllelse: Ingen-lav mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Lytingsdalen NR (utv.) sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangelloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren angir en faglig totalvurdering av områdets egnethet for vern. Figuren viser kartlagte naturverdier og mangler ved skogvernet i henhold til Framstad et al. 2017 i sammenheng. Typiske utslag kan være at områder som i dag har lav naturverdi, men som raskt kan utvikle egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, bør vurderes som kandidat for vern hvis mulig. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, men få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, settes på vent fordi det da allerede er vernet mange slike områder i en regionen. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for å undersøke mulighetene for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør områdets egnethet vurderes nærmere. Ligger den blå sirkelen over røde felter bør vern ut fra naturfaglige grunner ikke vurderes."

Referanser

Moe, B. 1994. Inventering av verneverdig barskog i Telemark. NINA oppdragsmelding 307, NINA.

Bilder fra området Lytingsdalen NR (utv.)

Store åpne fattige bakkemyrer preger landskapet øst for Lytingsvatnet og i Kilsdalen. Foto: Rein Midteng

K0 1 har hetrogen blandingskog. Barlind ses. Foto: Rein Midteng

Fattig og strukturfattig skog dominerer hele tilbudsområdet, her sør for Myrbu. Foto: Rein Midteng

Tidligere flatehogster dominerer langs vestsiden av Lytingsvatnet. Foto: Rein Midteng